

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

**ΑΝ ΓΕΡΑΝΟΥ ΦΩΝΗΝ ΕΠΑΚΟΥΣΗΣ
ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ**

Ελένη Θ. Κοβάνη

με τη συνεργασία της Έφης Βενιζέλου

Επιμέλεια: Γιώργος Παππάς

ΑΘΗΝΑ 1995

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΟΠΙΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

1. Επιλογή κοινότητας και μεθοδολογικά προβλήματα.

Η επιλογή ανεπτυγμένης κοινότητας έχει ως αφετηρία, όπως έγινε μνεία, τον απλούστατο ακόλουθο συλλογισμό: όσο μεγαλύτερος είναι ο βαθμός εκσυγχρονισμού μίας κοινότητας τόσο τ' αποτελέσματα της αστικοποίησης θα είναι εντονότερα αποτυπωμένα στην καθημερινή της πραγματικότητα. Θα πρέπει, έτσι, να διευκρινισθεί ότι η επιλογή κοινότητας δεν απέβλεψε τόσο στο να δοθεί στη μελέτη κάποιος ακριβής αντιπροσωπευτικός χαρακτήρας, όσο στο να παρασχεθεί η δυνατότητα να ερευνηθούν από κοντά τα ερωτήματα που διατυπώθηκαν παραπάνω μέσα από μία συγκεκριμένη πραγματικότητα.

Σύμφωνα με το αρχικό σχέδιο της έρευνας, η επιλογή της κοινότητας προβλέπεται απευθείας από το εσωτερικό των επαρχιών εκείνων που διέθεταν τουλάχιστον ένα αστικό κέντρο μεσαίου μεγέθους — με πληθυσμό του τελευταίου όχι μικρότερο των 35.000 κατοίκων — και που παρουσίασε παράλληλα αύξηση άνω του 20% κατά τη δεκαετία 1971-1981.¹

Τα κριτήρια επιλογής της κοινότητας έχουν ορισθεί ως εξής:

- ◆ Το μέγεθος του πληθυσμού της κοινότητας, από 1.500 έως 2.000 κατοίκους (σύμφωνα με την απογραφή του 1981).
- ◆ Η αύξηση του πληθυσμού της μεταξύ του 1971-1981.
- ◆ Η πολύπλευρη ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα (γεωργία και κτηνοτροφία) και ο μη τουριστικός της χαρακτήρας.
- ◆ Η απόσταση από το πλησιέστερο αστικό κέντρο της αντίστοιχης επαρχίας άνω των 15 χιλ. (εάν το κέντρο ξεπερνά τις 70.000 κατ.).

1. Εκτός από Αθήνα, Θεσσαλονίκη και τα μεγάλα τουριστικά κέντρα (Ρόδο, Κέρκυρα), για να αποφευχθεί έτσι, για μεν τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα, η επιλογή κοινότητας με χαρακτήρα προαστίου πόλης, για δε τα δεύτερα, η επιλογή κοινότητας με έντονη τουριστική φυσιογνωμία.

Τα δύο πρώτα κριτήρια, σε συνδυασμό με την ύπαρξη στην περιοχή αστικού κέντρου με υψηλό ποσοστό πληθυσμιακής αύξησης, αποβλέπουν καταρχήν στη δυνατότητα επιλογής κοινότητας με πιθανότητες συγκράτησης του νεανικού της πληθυσμού κατά την αναφερόμενη δεκαετία.

Ο συνδυασμός των δύο τελευταίων κριτηρίων αποβλέπει στο να εξασφαλισθεί η επιλογή κοινότητας με ανεπτυγμένο πρωτογενή τομέα στο πλαίσιο μιας ανεπτυγμένης περιοχής· τούτο ενδιαφέρει για την προσέγγιση του θέματος των σημερινών τάσεων αναζήτησης εργασίας των νέων σ' ένα πλαίσιο όπου ενδεχόμενα υπάρχουν περιθώρια απασχόλησης και στον πρωτογενή τομέα. Ενδιαφέρει να εξετασθεί, επίσης, η στάση των νέων έναντι της αγροτικής εργασίας, σε συνδυασμό με τη θέση της αγροτικής εκμετάλλευσης στις τάσεις κοινωνικής κινητικότητας των νέων. Ο συνδυασμός όλων των κριτηρίων στοχεύει στην εξασφάλιση επιλογής χώρου με έντονα και τα γνωρίσματα της αστικοποίησης και του αγροτικού χαρακτήρα, γεγονός που ενδιαφέρει τη μελέτη τόσο του θέματος της εργασίας όσο και αυτού του ελεύθερου χρόνου. Αναφορικά με το δεύτερο, θα πρέπει ο εν λόγω συνδυασμός να επιτρέπει να καταστεί φανερό το κατά πόσο μια ανεπτυγμένη κοινότητα, στα όρια ενός ενδιαφέροντος αστικού περιγύρου, ανταποκρίνεται στα προβλήματα, στις ανάγκες της νεολαίας σε σχέση με ό,τι αποκαλείται "διάθεση του ελεύθερου χρόνου". Τα παραπάνω σημεία, και ιδιαίτερα το τελευταίο, επιβάλλεται να μελετηθούν και μέσω των τοπικών συλλογικών οργανώσεων, των εξ ορισμού φορέων του εκσυγχρονισμού, οργανώσεων που, στο πλαίσιο μιας εκσυγχρονισμένης κοινότητας, θα πρέπει, θεωρητικά, να έχουν ένα ικανοποιητικό επίπεδο ανάπτυξης να παρουσιάσουν.*

Τόσο από τα στατιστικά στοιχεία και τη μέθοδο των διαδοχικών προσεγγίσεων όσο και απ' την προέρευνα που διενεργήθηκε, ο καλύτερος συνδυασμός των κριτηρίων παρατηρείται στην ήδη αναφερθείσα κοινότητα του Μακρυχωρίου Λάρισας.

* Από ένα σύνολο 26 κοινοτήτων με πληθυσμό η κάθε μία άνω των 1.500 κατοίκων και με μία απόλυτη αύξηση του πληθυσμού κατά τη δεκαετία 1971-1981 επιλέγονται κατά πρώτον: οι μη τουριστικές, όσες παρουσίασαν τα μεγαλύτερα ποσοστά πληθυσμιακής αύξησης κατά την αναφερόμενη δεκαετία και των οποίων η απόσταση από το πλησιέστερο αστικό κέντρο πληρεί το προαναφερθέν αντίστοιχο κριτήριο. Από το σύνολο των κοινοτήτων που πληρούν τα ανωτέρω κριτήρια επιλέγονται οι τέσσερις πρώτες που παρουσίασαν τα μεγαλύτερα ποσοστά αύξησης του πληθυσμού κατά την εν λόγω δεκαετία. Και τέλος, εκ των τεσσάρων αυτών επιλέγεται η διαθέτουσα τον περισσότερο πολύπλευρα ανεπτυγμένο πρωτογενή τομέα.

Πρόκειται για κοινότητα που κείται σε απόσταση 19 χιλιομέτρων βόρεια της πόλης της Λάρισας* και ο πληθυσμός της, που, σύμφωνα με την απογραφή (του πραγματικού πληθυσμού) του 1981 ανέρχεται σε 1808 κατοίκους,² σημείωσε κατά τη δεκαετία του 1971-1981 αύξηση κατά 10,6%. Ο πρωτογενής τομέας της κοινότητας, πέρα από την εκσυγχρονισμένη γεωργία και την ποικιλία των καλλιεργειών, διαθέτει επίσης σημαντικά μεγάλη κτηνοτροφία, γεγονός που εγγράται κατ' εξαίρετο τρόπο και τον αγροτικό της χαρακτήρα. Τούτο το γεγονός, σε συνδυασμό με το ότι η κοινότητα υπάγεται στον περίγυρο ενός σημαντικού αστικού κέντρου, αποτέλεσε και το αποφασιστικότερο, καθοριστικότερο κριτήριο για την επιλογή της, καθότι έτσι εξασφαλίζεται συγχρόνως και το κριτήριο του εκσυγχρονισμού και αυτό της αγροτικής της φυσιογνωμίας.

Η σχετική διαφάνεια που χαρακτηρίζει μία μικροκοινωνία — σε αντιπαράθεση με τη λαβυρινθώδη εντύπωση που δίνει ένα μεγάλο πληθυσμιακό κέντρο, — πέρα από το ότι παρέχει τη δυνατότητα να μελετώνται στο επίπεδο της θεωρητικά θέματα γενικότερου σήμερα ενδιαφέροντος,³ έχει για το μελετητή και μία άλλη επιπλέον σημασία: η διαφάνεια της κοινοτικής καθημερινής ζωής βοηθά στο να συνειδητοποιηθεί η απόσταση που υπάρχει μεταξύ των προβλημάτων που απασχολούν εκεί τους ανθρώπους και των θεωρητικών αντιζημιών μελέτης της έρευνας ή τον τρόπον με τον οποίο, συνήθως, τούτα τα αντικείμενα είναι διατυπωμένα. Τούτο δεν είναι άσχετο με το ακόμα σημαντικότερο πρόβλημα που η αναφερόμενη διαφάνεια αφήνει να αναδυθεί στην επιφάνεια: το ότι, δηλαδή, ο ερευνητής αισθάνεται αδύναμος να εκφράσει στην, όπως σημειώθηκε, ερευνητική γλώσσα τα ουσιαστικότερα από τα προβλήματα που κατανοεί ότι απασχολούν τους κατοίκους ενός επιλεγμένου χώρου να έχει πραγματικά το συναίσθημα πως, ότι αληθινά αγγίζει εκεί τους ανθρώπους, δύσκολα αποδίδεται, εκφέρεται. Να αντιλαμβάνεται, έτσι, ότι τα καθημερινά βιώματα και η κοινωνική ζωή "*en ses multiples foyers*", κατά την

* Και στ' αριστερά, κατά ένα περίπου χιλιόμετρο, της εθνικής οδού Αθηνών - Θεσσαλονίκης.

2. Εκτός του οικισμού (της Γερτώνης) για τον οποίο θα γίνει λόγος παρακάτω.

3. Έχει τουλάχιστον επισημανθεί ότι οι ανεξισοόμενες εκεί διαδικασίες είναι βασικά ενδεικτικές των γενικότερων εξελίξεων. Παρουσιάζει, για παράδειγμα, ενδιαφέρον η κοινωνικο-πολιτική λειτουργία των αγροτικών κοινοτήτων, καθότι εμπλουτίζεται, έτσι, το τοπίο των ιδεών αναφορικά με θέματα δημοκρατικών λειτουργιών (αποκεντρώσης, αυτοδιαχείρισης, διατήρησης των εθνολογικο-ιστορικών ιδιαιτεροτήτων μιας περιοχής κ.ο.κ.).

έκφραση του G. Balandier (1983), μόνο ερευνητική αδειά θα μπορούσαν να αποδοθούν, έξω από τον κλοιό θεωρητικών εννοιών, τέτοιων που αποτελούν σκλήρυνση της πραγματικότητας. Αλλά θα επανέλθουμε στο θέμα αυτό στο κεφάλαιο για τον "Ελεύθερο χρόνο", για να γίνει έτσι κατανοητότερο τούτο το αδιέξοδο μέσα από ένα συγκεκριμένο παράδειγμα.

Η βασική μέθοδος της επιτόπιας εργασίας ήταν η άμεση συμμετοχική παρατήρηση. Σε μια μακράς διάρκειας σχετικά εργασία — η επιτόπια μελέτη, που διήρκεσε τέσσερις μήνες, διεξήχθη ως προς το βασικό της μέρος σε διάστημα ενάμιση έτους, από το καλοκαίρι του 1984 έως το τέλος του 1985, με μια τελευταία επίσκεψη την άνοιξη του 1988 — το βασικότερο κριτήριο για την επιλογή της μεθόδου δεν μπορεί να είναι άλλο παρά η ίδια η σχέση, που επιβάλλεται να έχει όποιος επιχειρεί τη μελέτη, με τους ανθρώπους του χώρου. Γεγονός που εσήμαινε ότι οποιαδήποτε μέθοδος με διοικητικο-γραφειοκρατικό χαρακτήρα έπρεπε εκ προοιμίου να παραιτηθεί. Άλλωστε, είναι η ίδια — καθ' οδόν — εμπειρία που υπαγορεύει και τη μέθοδο. Το βασικότερο στοιχείο αυτής της σχέσης είναι ότι ο συνομιλητής — επειδή η συμμετοχική παρατήρηση δεν νοείται, βέβαια, χωρίς συζήτηση — δεν παίρνει μόνο μέρος σε ένα διάλογο (ημι-κατευθυνόμενων ερωτήσεων) ως ερωτώμενος, αλλά με τη συζήτηση λύνει απορίες και θέτει και ο ίδιος ερωτήματα, για τη σημασία ιδιαίτερα της διεξαγόμενης εργασίας· και τα ερωτήματα αυτά έχουν σημασία, για το λόγο ότι υποχρεώνουν τον ερευνητή να έρχεται αντιμέτωπος, κάθε στιγμή, με το ίδιο το αντικείμενό του, με την ίδια την παρουσία του εκεί. Και βέβαια, στο βαθμό που δύναται να διασφαλισθεί ένας ειλικρινής διάλογος, διασφαλίζεται έτσι και μια μεγαλύτερη ακρίβεια, πιστότητα του προφορικού λόγου και ότι αυτός ο φορέας πολύσημων σημαινομένων (εσωτερικών αντιδράσεων, εξωτερικών εκφράσεων ...), με την κάθε φορά εκφορά του, είναι σε θέση να παράσχει αντιληπτό, κατανοητό.⁴

Τα δεδομένα από τις παρατηρήσεις και από τους διαλόγους κατά τη διάρκεια μιας επιτόπιας εργασίας δύσκολα προσφέρονται για ποσοτική ανάλυση. Κάθε συζήτηση αποτελεί τμήμα του καμβά της καθημερινής ζωής με όλες της τις λεπτομέρειες, οι οποίες, όσο εξάλλου ασήμαντες και αν φαντάζουν, δεν παύουν να είναι καθοριστικές τούτης της ζωής. Ό,τι μπορεί να προσφέρει μία επιτόπια εργασία είναι απλά η δυνατότητα να επισημανθούν ορισμένα θέματα, να διατυπωθούν ερωτήματα συναφή με τις υποθέσεις της έρευνας, με τρόπο

4. Σχετικά με τα στοιχεία του προφορικού λόγου, της προφορικής έκφρασης και τις λειτουργίες τους, βλ. J. L. Austin (1970).

σαν να
πελούν
υτό στο
ούτο το

ή παραι-
τη, που
ιάστημα
α τελει-
επιλογή
λεται να
νός που
ρακτήρια
οδόν —
της σχέ-
νοείται,
ι-κατευ-
απορίες
εγόμενης
ρεώνουν
εικείμεν-
οι να
γαλύτερη
πολύση-
ν ...), με
ενοητό.⁴
τη διάρ-
ανάλυση.
όλες της
ζούν, δεν
φέρει μία
α θέματα,
με τρόπο

τις λειτουρ-

ώστε, εάν κάποιο πρόβλημα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, να αναζητηθεί η επαλήθευσή του σε ευρύτερη κλίμακα, όπου και οι ποσοτικές μέθοδοι βρίσκουν καλύτερη εφαρμογή. Μολαταύτα, ο πειρασμός και σε επίπεδο κοινότητας μιας ποσοτικοποίησης των δεδομένων δε λείπει. Και αυτό οφείλεται ίσως στην ανάγκη προσφυγής στη μαγική γλώσσα των αριθμών για τη μεγαλύτερη αξιοπιστία των αποτελεσμάτων. Στην αινιγματική αίσθηση ασφάλειας που μια παρόμοια προσφυγή προσφέρει. Όπως και νά 'χει, εάν για κάποιο θέμα η αριθμητικοποίηση κρίνεται πράγματι αναγκαία, στην περίπτωση αυτή απαιτείται εξαιρετική προσοχή: διότι η αλλαγή ή η εισαγωγή νέας μεθόδου κατά τη διάρκεια μιας επιτόπιας εργασίας σημαίνει πρώτιστα αλλαγή της σχέσης του τρόπου επικοινωνίας με τον τόπο μελέτης, στον οποίο — εξυπακούεται βέβαια ότι — ο ερευνητής οφείλει κατανόηση ... σεβασμό. Η αλλαγή μεθόδου σημαίνει ότι ο τελευταίος έπαψε ξαφνικά να είναι (αυτός) ο ίδιος· ότι έγινε για το χώρο κάποιος άλλος, ξένος. Όταν δε πρόκειται για χρησιμοποίηση ερωτηματολογίου, η ανακριτικο-διοικητικού και γραφειοκρατικού τύπου υφή του δημιουργεί εύλογες αντιδράσεις. Ωστόσο, επειδή για το δείγμα των μαθητών απαιτούντο κάποια ποσοτικά συγκεκριμένα στοιχεία (όπως, λόγου χάρη, η ποσοστιαία σύνθεση των κατά ανωτάτη σχολή υποψηφίων), αλλά και μερικά δεδομένα για νέα προβλήματα (π.χ. ελεύθερου χρόνου), προς επιβεβαίωση των όσων με τον προφορικό λόγο είχαν συλλεγεί, ετέθησαν, στο πλαίσιο του λυκείου που φοιτούσαν οι μαθητές, και το οποίο βρίσκεται σε γειτονική κοινότητα, ορισμένες ερωτήσεις προς απάντηση — χωρίς επίδραση, πιστεύουμε, στην υπόλοιπη εργασία.⁵ Στο πλαίσιο επίσης του λυκείου (στην τελευταία του τάξη), εδόθη ένα θέμα προς ανάπτυξη, στο οποίο εξητείτο να εκφράσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες ελεύθερα — γραπτώς, ανωνύμως και πέρα από οποιαδήποτε αίσθηση υποχρέωσης και δέσμευσης — εκείνα που θα επιθυμούσαν εξαιρετικά (να κάνουν) στη ζωή τους. Θέμα, βέβαια, κοινότοπο αλλά αρκετά χρήσιμο για κάποια αντιπαράθεση του επιπέδου της πραγματικότητας και αυτού της επιθυμίας των "ρεαλιστικών τους στόχων" και των όσων οι μαθητές ως έφηβοι επιθυμούσαν.⁶

5. Στο λύκειο των Γόννων, όπου κατά τη διάρκεια της επιτόπιας φοιτούν οι μαθητές του Μακρυχωρίου, φοιτούν επίσης και άλλοι από έξι ακόμα χωριά· ό,τι ερωτήσεις απευθύνθησαν στους μαθητές του Μακρυχωρίου ετέθησαν επίσης και στους υπολοίπους του λυκείου. Οσάκις, για συγκριτικούς λόγους, χρειασθεί να αναφερθούμε και στους τελευταίους, αυτό θα γίνεται κατόπιν σχετικής διευκρίνισης.

6. Υλικό χρησιμοποιήθηκε και από εκθέσεις μικρότερων μαθητών, ακόμα και ηλικιών εκτός

Η επιτόπια εργασία έδωσε την ευκαιρία να γίνει αισθητό πως ό,τι λέγεται για την ανάγκη διεπιστημονικότητας στην έρευνα δεν είναι λόγος κενός. Δεν νοείται πλέον έρευνα στην τοπική κοινωνία, και δη σε αγροτικό χώρο, χωρίς τη συνεργασία σε πρώτο πλάνο του γεωλόγου, του οικολόγου, του υδρολόγου. Δε νοείται, επίσης, χωρίς τη βοήθεια του δημογράφου και, ακόμα, χωρίς αυτήν του ιστορικού, του αρχιτέκτονα. Είναι τέτοια η ένδεια των στοιχείων, των δεδομένων σε κοινοτικό επίπεδο, ώστε είναι αδύνατον ένας μόνον κλάδος κοινωνικής μελέτης να μπορεί να καλύψει, στοιχειωδώς, τις λουπές σε στοιχεία ανάγκες.

Το κοινοτικό γραφείο του Μακρινχωρίου είναι γυμνό ακόμα και από στοιχεία για μια δημογραφική ιστορία. Το μητρώο αρρένων, για παράδειγμα, που "εξετινιώθη τον Ιανουάριο του 1953 επί τη βάσει των νομίμων εν χρήσει ενρισκομένων χειρογράφων μητρώων", εμφανίζει πολλούς από τους πρώτους κατοίκους της κοινότητας γεννηθέντες στο Μακρινχώρι,⁷ ενώ, όπως θα διαπιστώσουμε, πρόκειται περί κοινότητας η οποία εποικίσθη από ελληνικό πληθυσμό από το τέλος ουσιαστικά του 19ου αιώνα και οι πρώτοι αυτοί κάτοικοι, όντας κατά κύριο λόγο νομάδες, είχαν γεννηθεί αλλού: Σμόλικα, Ζαγόρια, Ολιμπτο, Τζουμέρκα, κ.ο.κ..

Πέραν των δημογραφικών, σοβαρή επίσης είναι και η έλλειψη των σημερινών στοιχείων σχετικών με τη δομή του πρωτογενή τομέα. Η έλλειψη κτηματολογίου καθιστά, εν πρώτοις, οποιαδήποτε ποσοτικά δεδομένα τούτου του τομέα εν μέρει αφερέγγυα. Άμεση συνέπεια, εξάλλου, αυτής της έλλειψης είναι η απουσία συγκρίσιμων στοιχείων, όταν προσέρχονται από διαφορετικές υπηρεσίες. Βέβαια, θα δοθεί και πιο πέρα η ευκαιρία να σχηματίσουμε μία ιδέα τούτης της ασάφειας ως προς τα δεδομένα του πρωτογενή τομέα. Η επισήμανση από εδώ της εν λόγω έλλειψης δεν γίνεται για να επαναληφθεί απλά, για άλλη μια φορά, η ανάγκη κατάρτισης πλήρους κτηματολογίου,⁸ αλλά για να

του δείγματος. Βλ. Κεφ. 3 και 5.

7. Εκτός, σίγουρα, από τους Μωραΐτες της κοινότητας, επειδή ο γραμματέας ήταν ο ίδιος Μωραΐτης.

8. Οι δημοσιεύσεις, εξάλλου, στον τύπο κατά καιρούς κατά τη δεκαετία του '80 για το πόσο δεσκατομμύρια χάνει κάθε χρόνο η χώρα μας από την Ε.Κ., επειδή δεν προχωρεί στην κατάρτιση γλαυκομικού και αμπελοοινικού μητρώου, που είναι μέρος του εθνικού κτηματολογίου, αποτελούν ισχυρά μοναδικά επιχειρήματα, για να προστεθεί το παραμικρό στην όλη υπόθεση με μια απλή της υπενθύμιση.

τονισθεί ιδιαίτερα και για άλλη μια φορά η σημασία τούτου του κενού και για την ίδια την έρευνα: ούτε σε επίπεδο μιας κοινότητας ούτε σε ευρύτερη κλίμακα είναι δυνατές οι διάφορες συσχετίσεις — για τις οποίες τόσες τεχνικές και δυνατότητες επεξεργασίας υπάρχουν σήμερα, — όταν το πρωτογενές υλικό επί σημαντικών αντικειμένων δεν διαθέτει αδιαμφισβήτητη βάση και πηγή πληροφόρησης.

Αναφέρθηκε ήδη ότι στην κοινότητα υπάγεται ο οικισμός Γυρτώνης. Η ιστορία τούτου του οικισμού, που παλαιότερα ήταν γνωστός ως "τσιφλίκι Μπάκραινας" ή "τσιφλίκι του Παπαγεωργίου" — και κατά την επιστημονική ορολογία, κατά το μεσοπόλεμο, ως "πρότυπον αγρόκτημα υποδειγματικής καλλιέργειας με επιστημονικές μεθόδους", — παρουσιάζει αρκετές ιδιομορφίες (βλ. σελ. 50). Επειδή ο οικισμός σήμερα περιλαμβάνει μεγάλες καλλιεργούμενες εκτάσεις — που ανήκουν σε μη (μόνιμους) κάτοικους της κοινότητας ή του συνοικισμού — αλλά μόλις 28 οικογένειες με ανύπαρξτο νεανικό, των ηλικιών του δείγματος, πληθυσμό, ο οικισμός εξαιρείται, ως προς τα θέματα της νεολαίας, από τη μελέτη. Επειδή, βέβαια, το οικονομικό και οικολογικό πλαίσιο της κεντρικής κοινότητας είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τον οικισμό, οσάκις απαιτείται η παράθεση στοιχείων που αφορούν το μνημονευθέν πλαίσιο, θα αναφερόμαστε και στον οικισμό, με σχετική πάντα διευκρίνιση.

2. Η κοινότητα.

Φθάνοντας κανείς σε έναν τόπο επιλογής — όσο άχαρο και απρόσωπο κι αν είναι τα κριτήρια τούτης της τελευταίας — έχει την αίσθηση ότι η τοπική πραγματικότητα έχει, εν είδει δώρου, έναν πλούτο θεμάτων και παραστάσεων να προσφέρει. Η γεωγραφική εικόνα του τόπου και, στη συνέχεια, η ευχαρίστηση από τη βαθμιαία ανακάλυψη της ιστορικής και εθνολογικής του ταυτότητας κάνουν αρκετές φορές το μελετητή να λησμονά όχι μόνον τα αναφερόμενα κριτήρια, αλλά και ό,τι έχει ορίσει ως αντικείμενο μελέτης.

Η συναρπαστικότητα ορισμένων θεμάτων που του αποκαλύπτονται, και για τα οποία ήταν ανυποψίαστος, του δημιουργεί, έστω προς στιγμήν, αμφιβολίες και απορίες σχετικά με τη σπουδαιότητα του δικού του πλάνου μελέτης. Η ιστορία της δημιουργίας της κοινότητας Μακρονχωριού είναι, από εθνογραφική και οικονομική άποψη, τόσο ενδιαφέρουσα που, πραγματικά, ξεχνά κανείς το λόγο της παρουσίας του σ' αυτήν. Ωστόσο, για να μη χαθούμε στην αφήγηση αυτής της δημιουργίας, θα περιοριστούμε στα βασικότερά της σημεία και σε όσα φυσικά ενδιαφέρουν αμεσότερα το θέμα μας.